СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК XLVIII. Ч. 97. Джерзі Ситі, Н. Дж., четвер, 25-го квітня 1940. — No. 97. Jersey City, N. J., Thursday, April 25, 1940. VOL. XLVIII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ВІДВІДИНИ КАНАДІЙСЬКОГО ПРЕМІЄРА

ВОРМ СПРІНҐС. — Канадійський премієр Мек Кензі Кінґ приїхав до Злучених Держав Америки на вакації й удався до Ворм Спрінґс, щоб там відвідати президента Рузвелта. Президент мав з ним одногоішну розмову. Водночас з боку президента видано пересторогу ґазетярським репортерам, щоб вони не добивались побачення з канадійським премієром і не ставили йому ніяких питань, бо його візита до Америки є вцілості приватна. Також видано зазив до ґазетярів, щоб вони самі не спекулювали відносно цілі, з якою приїхав сюди МекКензі Кінґ.

РОЗКРИВАЮТЬ КОМУНІСТИЧНУ НЕБЕЗПЕКУ.

ВАШИНҐТОН. — Перед комітетом розслідів неамериканських активностей зізнавав бувший предсідник юнії транспортових робітників, О'Ші. Він сказав, що та юнія є цілковито контрольована комуністами. На важних місцях комуністи творять три четвертини. В заряді нюйорського відділу цеї міжнародньої юнії комуністи творять 90%. Головою тої юнії тепер є Майкел Квил, бувший міський радний Ню Йорку. А в інтернаціональнім заряді цеї юнії є 100% комуністів. Завданням тих комуністів, казав О'Ші, є на випадок небажаної для комуністів війни викликати страйк у транспорті і в той спосіб цілком спаралізувати транспорт. До того серед комуністів є спеціяльні відділи, які вправляються в саботажах. Нюйорський льокаль цеї юнії має 30,000 членів.

МОБІЛІЗАЦІЙНІ ПЛЯНИ.

НЮ ЙОРК. — Перед міжстейтовою торговельною палатою зізнавав завідуючий портом, Рандал, і сказав, що портові власті Ню Йорку, на спілку зо штабом американської армії мають вироблені точні пляни щодо того, щоб на випадок війни пересилати до Европи армію і воєнні машини. Про ті пляни він точніше не згадував, бо казав, що це військова тайна. Зате військові кола заявляють, що в тому нема нічого надзвичайного, бо завданням штабу армії є вироблювати пляни на всі допускальні можливості. Такі пляни були вироблювані давно до війни і вони є тепер.

ПЕРЕДБАЧАЄ ЗАГАЛЬНУ ВІЙНУ В ЕВРОПІ.

НЮ ЙОРК. — На конвенції ґазетярів, що отсе розпочалась у Ню Йорку, виголосив доклад Френк Накс, видавець шікаґовського „Дейлі Нюз", а також кандидат на заступника президента з боку Републиканської Партії у минулих виборах. В тім докладі він сказав, що до 30 днів ціла Европа зануриться в війну. Ця війна матиме також впливи на американське життя. Серед тих бурхливих часів завдання журналіста буде величезне, казав Накс. Кожний журналіст, коли він захоче як слід виконувати своє завдання, буде мусіти бути духовим велитнем, який серед цеї повени не втратить голови і бачитиме події такими, які вони в дійсності є.

Завдання малих часописів.

На тій самій ґазетярській конвенції виголосив голова американського ґазетярського товариства, МекКаренс, промову до малих ґазетярів, яких ґазети не мають більше як 50,000 читачів, і в тій промові сказав, що їх роля дуже важна. Бо вони мають кращу і безпосереднішу стичність із широким загалом і через те можуть краще вичути настрої серед суспільности. Він закликав малих видавців, щоб не творили штучно опінії загалу, тільки щоби прислухувались до неї й опісля її ошліфовували та надавали їй інтелектуальну обрібку.

ПАНІ РУЗВЕЛТ ЗА ВРЯТУВАННЯ СВОБІД.

ВАШИНҐТОН. — На своїй пресовій конференції пані Рузвелт сказала репортерам, що завданням американських властей є так поборювати перевертні течії в Америці, щоб не знищити власних свобід. Бо саме в Европі дійшло до того, що деякі краї, поборюючи перевертні струї, завели такий деспотичний лад, який не менше здушив свободу від тих течій, що прямували до захоплення влади.

МАШИНА ЗАБИРАЄ ФАРМЕРАМ ПРАЦЮ.

ВАШИНҐТОН. — Перед тимчасовим економічним національним комітетом зізнавали два свідки з департаменту хліборобства і признали, що на основі статистичних обчислень машина на фармах таки забрала людям працю. Вони твердили, що 30 літ тому на фармах було стільки саме людей, що нині, а ті люди засобляли 50 до 70% більше міського населення, ніж нині засобляють. Крім того нинішнє хліборобське населення, що складається з 32 міліонів осіб, у великій мірі є незатруднене, або частинно затруднене, в той час, коли 30 літ тому 32 міліони фармерського населення працювали вповні. Працю забирають такі машини, як трактори, комбайни й т. п. В деяких випадках ті машини забрали сезоновим фармерським робітникам працю на сто відсотків. Замітне те, що орудування фарми машинами не є дешевше, а навіть подекуди дорожче.

НЕБУВАЛИЙ ГРАДОБІЙ

Коло міста Парис, у стейті Тексас, падав у понеділок 20 мінут такий сильний град, що ушкодив багато авт, домів, крамниць і дерев. На дорогах град лежав до висоти осей автомобілів. Маєткову шкоду обчисляють на пів міліона долярів.

Були навіть жертви в людях, Під тягаром граду завалився дах одного будинку й одному робітникові зломив хребет, а другому розбив череп.

СМЕРТЬ ПРИ КОЛЕСІ

У вівторок рано прохожі 171. вулицею й Одебен Евеню в Ню Йорку бачили, як зоміж автомобілів, що задержалися на перехресті перед червоними світлами, висунувся назад один автомобіль і став котитися по похилості. Доперва яку сотку кроків далі він ударився об залізне поруччя й задержався. Факт викликав чемале здивування, бо їздець сидів при кермовім колесі авта. Коли підійшли до нього з запитами, побачили, що він був неживий: видно помер від удару серця на середині вулиці. Мав усього 40 літ.

НЕ В ТОМУ СИЛА, ЩО КОБИЛА СИВА

Федеральна Торговельна Комісія спротивилася тому, що одно підприємство для виробу спаґетів оголошувало, що воно робить їх дуже добрі, бо довгі. Комісія повідомила підприємство, що признака доброго спаґеті не в довжині.

ВІДБИРАЮТЬ ДОЗВОЛИ ЗА НАЛОГОВУ НЕВВАЖНУ ЇЗДУ

Комісар моторових засобів комунікації в стейті Нє Джерзі виявив, що в минулому році стейтовий уряд відібрав дозволи на керування авт 2,623 їздцям, котрі були кілька разів карані за невважну їзду.

ОБМІНЯЛИСЯ ПОДРУГАМИ

Цікава подружа замотанина прийшла до судового розгляду перед стейтовим судом у Лос Анджелесі. Два мужі внесли позви за розвід, і з них кожний закидав другому: крадіж любови його жінки.

Справа Інґлесів прийшла перша. Катерина Інґлес покинула свого чоловіка Вилйема, полишивши йому записку, що вона їде жити з Френсизом Фармером. Суддя признав цю пару розведеною на основі „умової жорстокости". Потім суддя розвязав подружжя Фармерів. Зараз по розводі Інґлес на місці оженився з Фармеровою розвідкою, а три місяці потім Фармер поїхав до Мексика з розведеною жінкою Інґлеса й там вони побралися.

МОЖНА ВІДІБРАТИ СВОЮ ПОЧТУ ДО СКАНДИНАВІЇ

Почтовий уряд у Ню Йорку подав до публичного відома, що всі почтові посилки, вислані до Данії й Норвеґії, яких не можна було вислати до тих країв через німецьку інвазію, можна відібрати назад. Аплікації мають бути вислані до почтового уряду до пятниці. За відібрання почтовий уряд буде числити малу оплату.

В ЧОМУ ВЧИТЕЛЬКИ ГІРШІ ВІД УЧИТЕЛІВ

Асистент суперідендента публичних шкіл у Ню Йорку подав у своїм звіті, що вчительки в нюйорських публичних школах багато більше днів не появляються до школи, як учителі. Пересічно вчителі тратять через неприявність по два дні в році, а вчительки по чотири.

З 10,000 учительських сил міста 4,000 мали досконалий рекорд, себто не втратили в році ні одного дня.

КОМУНІСТИ ТРАТЯТЬ ВПЛИВИ В КАНАДІ

Недавно відбуті домініяльні вибори в Канаді виказали, що комуністи тратять ґрунт під ногами в Канаді. У тих виборах голосували в Канаді, відповідно до урядових обчислень, 3,726,000 виборців. З того 10 комуністичних кандидатів дістали аж 14,000. До цього числа мабуть не враховано 2,725 голосів, які одержав комуніст В. Галіна у Веґревильщині, бо він сховався під плащик „проґресивного". У кожнім випадку українці у Веґревильщині, в Алберті, не мають чим радіти, що комуністичний кандидат, де 65 відсотків виборців є українці, дістав аж таку велику скількість голосів.

Комуністичний канадійський Сталін, Тим Бак, що є секретарем комуністичної партії і неначе головою всіх комуністів у Канаді, кандидуючи в Гемилтоні, в Онтеріо, дістав лише 695 голосів на всіх 29,225 відданих голосів. Таксамо зникаючо мале число одержали 4 комуністичні кандидати в Саскачевані. Якщо так дальше піде, то, на сором і ганьбу для канадійських українців, комуністичні кандидати будуть лише діставати поважніше число голосів між українцями. А опісля підуть знов доноси на українців, що лише між ними животіє ще комунізм.

ВМІЮТЬ ЗНОСИТИ ДЕРЖАВНІ ТЯГАРІ

ЛОНДОН. — Війна накладає тепер на 48 міліонів британців надзвичайні воєнні податкові тягарі. Піднесено податки на алькогольні напитки, головно на віску і пиво, на циґаретки, а навіть на сірники. Оплати почтових нажитостей за листи будуть подвоєні. Крім цього є ще т. зв. „тайні податки", а той, що їх платить, навіть того не свідомий. Найбільше потерпить на новому оподаткуванні середня кляса. Людина, що в Злучених Державах, як одружена, є звільнена від податку, коли заробляє $2,400 річно, платить тепер в Анґлії від цеї суми річно понад $371 податку. Та, як кажуть, анґлійці вміють терпеливо такі тягарі зносити.

РУЇНА ДЛЯ КРАЮ ЧЕРЕЗ ВІЙНУ

Середущо-американська република Коста Ріка відчула поважно німецьку інвазію Норвеґії й Данії. Головним продуктом Коста Ріки є кава, а головними відбирачами скандинавські краї. Тепер Коста Ріка зовсім не управляє кави.

ВЕЛИКАНСЬКИЙ ВОЄННИЙ БУДЖЕТ.

ЛОНДОН. — Міністер фінансів, сер Джан Саймон, предложив річний буджет, що виноситиме цілих два біліони фунтів стерлінґів на воєнні видатки. Це є додаток до нормальних видатків уряду, що виносить 667,000,000 фунтів стерлінґів.

ВОНА НАЛЕЖИТЬ ТЕПЕР ДО ФЛЬОТИ.

Княгиня Кент, жінка брата анґлійського короля, в уніформі британської фльоти. Вона належить до Жіночої Королівської Морської Служби, котра помагає морякам воєнної фльоти в порті.

СОВЄТИ НЕ ПІДУТЬ ДО ВІЙНИ, КАЖЕ МОСКВА

МОСКВА. — Московське радіо передало анґлійською і німецькою мовою становище Совєтів у теперішнім світовім конфлікті. Сказано, що без огляду на те, чи це подобається Анґлії й Франції, СССР останеться надалі невтральною державою і не дасть себе втягнути у війну. Значить, що вестиме свою власну політику. Далі обвинувачувано Анґлію і Францію в тому, що вони нарушують незалежність невтральних держав і спричинюють те, що тепер ллється кров у таких державах, що не знали війни впродовж 200 років. Далі заповіджено, що тепер є на черзі Швеція, бо аліянти роблять усе можливе, щоб її втягнути також у війну.

Анґлія і Німеччина в боротьбі за Скандинавію.

„Правда" пише, що вже віддавна йшла боротьба між Німеччиною й Анґлією за панування над Скандинавією. Тільки кожна з тих держав боялася перша повзяти такі кроки, що доводилиб до війни.

НАЦІСТИЧНА ПРЕСА ПРОТИ ШВЕЦІЇ.

БЕРЛІН. — Німецькі ґазети, а також і німецьке радіо повели гостру кампанію, звернену проти Швеції. Поліція поконфіскувала шведські часописи, що їх продавано по вулицях чи крамницях. Всюди можна було чути погрози, що Німеччина не буде далі „терпіти шведських зневаг".

РАХУЮТЬСЯ З НІМЕЦЬКИМ НАПАДОМ НА ШВЕЦІЮ.

ЛОНДОН. — В Анґлії є переконані, що Німеччина готується заняти Швецію. В такому разі Совєти останутся невтральними і не будуть перешкодою німцям у їхній скандинавській кампанії. Зате надіються, що німці стрінуться в Швеції з сильним опором, бо Швеція має добре узброєну армію з 800 тисяч жовнірів. А також має модерні літаки і багато летунських майданів. У випадку такого наїзду на Швецію Німеччина булаб відразу позбавлена довозу заліза з Кіруни, яку занялиб дуже легко аліянтські війська.

ЗАПОВІДАЮТЬ НЕГАЙНУ ДОПОМОГУ.

ПАРИЖ. — Аліянти дають до пізнання, що як тільки німці ввійшлиб до Швеції, то тій останній буде вислана негайна велика аліянтська допомога.

ВОЄННА РАДА АЛІЯНТІВ.

ПАРИЖ. — Кажуть, що Аліянтська Найвища Воєнна Рада повзяла на останніх сходинах дуже важні рішення, що обіймають „цілу будуччину". Виходить, що аліянти візьмуться за ту саму воєнну тактику, якої держались у минулій війні. Йде про те, щоб не допустити до того, щоб Німеччина загарбувала щораз нові краї й діставала ті сирівці, що їй уможливилиб продовження війни. Далі аліянти знову підкреслили, що бються за відбудову Польщі, Чехословаччини й оборону Румунії чи тих інших малих держав, яким забезпечили незалежність.

ЗАВЗЯТА БОРОТЬБА В НОРВЕҐІЇ.

СТОКГОЛЬМ. — Одно певне, що в Норвеґії йде на ріжних фронтах дуже завзята боротьба між аліянтськими і німецькими військами. Вислід цеї боротьби невідомий. Німецькі комунікати пишуть про німецькі перемоги і те, що аліянтські частини попали в німецьку засідку. А британські звідомлення твердять, що воєнна кампанія аліянтів у Норвеґії поступає згідно з пляном. Німці бомбардують пристані, де аліянти висаджують свої війська на норвезький беріг, аліянти бомбардують міста, які є в руках німців, як от столицю Осльо, яку бомбардовано впродовж двох і пів години.

ВІЙНА З „ЦІЛИМ НІМЕЦЬКИМ НАРОДОМ".

ЛОНДОН. — Алфред Доф Купер, бувший перший лорд британської адміраліції, доказував у промові, виголошеній підчас Дня св. Юрія, що теперішня війна це не тільки війна з „бандою вбивників, жадних крови і грошей", себто з націстами і Гітлером, але з цілим німецьким народом. Казав, що напади на Австрію, Чехословаччину, Польщу, Данію і Норвеґію — це злочин німецького народу, що впродовж 25 років двічі спровокував світові війни. Купер назвав цілий німецький нарід „злочинним" і остерігав анґлійців перед тим, щоб себе не дурили, що можна вбити клин між німецьким народом і Гітлером. Казав, що аліянти мусять поконати німців у війні, в боротьбі. Він певний, що так дійсно станеться.

ПОНАД 21 МІЛІОНІВ ДОЛЯРІВ КОШТУЄ АНҐЛІЮ ДЕННО ВІЙНА.

ЛОНДОН. — Згідно з урядовим буджетовим обчисленням, денні видатки на війну коштують Анґлію коло 7 міліонів фунтів стерлінґів. Нюйорська біржа нотує тепер фунт стерлінґів коло $3.52.

"SVOBODA" (UKRAINIAN DAILY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy	
На рік	$6.00	One year	$6.00
На пів року	$3.25	Six months	$3.25
На три місяці	$1.75	Three months	$1.75
Число з суботи (з англійською частиною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.00	One year	$2.00
На пів року	$1.25	Six months	$1.25
В Джерзі Си્ті і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$9.00	One year	$9.00
На пів року	$4.75	Six months	$.745
На три місяці	$2.50	Three months	$2.50

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

АМЕРИКА І ЯПОНІЯ

Перед сенатським комітетом для морських справ, що розглядає тепер питання видатків на розбудову американської воєнної фльоти, станув у понеділок американський конрадмірал Тавсиґ з зізнаннями, які облетіли всю американську пресу, знайшли відразу відгук у федеральному уряді й певно будуть мати широкі відгуки по всьому світі.

Ставав він перед цим комітетом як свідок морських справ і як знавець далекосхідніх обставин. Покликано його перед комітет, щоб дав свої причинки до питання, якої фльоти треба Злученим Державам на Далекому Сході. Контрадмірал говорив зо звичайною в моряків отвертістю. Він сказав, що, на його думку, Злучені Держави не можуть не датися втягнути в світову війну через далекосхідню ситуацію. Далекий Схід, на його думку, є тою частиною світу, за котру Злучені Держави тепер найбільше журяться. З тою частиною світу ведуть Злучені Держави широко розгалужену торговлю. Там знаходиться поважна частина американських інтересів. Туди Злучені Держави направляють свою експанзію, себто там вони бачать можливість знайти корисну торговлю й нагоду корисних інвестицій капіталів.

Далі Тавсиґ доказував, що від півтора року американські інтереси в цій життєвій частині світу просто станули на мертвій точці. Ці інтереси нині поважно загрожені. Американському бизнесові грозить прогнання з Далекого Сходу. Вже нині передирається міждержавні контракти, на котрих опиралась американські інтереси на Далекому Сході.

Головним противником Злучених Держав на Далекому Сході є Японія. Контрадмірал Тавсиґ остерігав американців, щоби вони не далися дурити, що нібито справа мається інакше. Японцями керує мілітаристична ґрупа, і вона своєї політики зовсім не укриває. На Далекому Сході ця політика зміряє до опанування Далекого Сходу. Тепер вона воює за панування над Китаєм. Потім вона буде старатися захопити Филипини, потім голяндську Індію, французький Індо-китай і Маляйські острови, потім стане висувати Росію зо Східнього Сибіру.

Вийшовши з таких заложень, контрадмірал домагався від Америки виразної протияпонської політики. Америка малаб дати відпір Японії всюди, де лише Японія буде вести експанзивну політику. Тому Америка потребує великої фльоти і фортифікацій, а конґрес повинен ухвалити на це відповідні фонди.

Зізнання контрадмірала федеральний уряд відразу назвав його приватними поглядами, а не поглядами адміністрації, ні навіть департаменту фльоти. Цього зрештою можна було й сподіватися з огляду на мирні відносини Америки з Японією. Одначе це не зменшує ваги слів контрадмірала ні враження цих слів на американьку суспільну опінію.

У КАРПАТСЬКІЙ УКРАЇНІ

Відколи на Карпатах появились большевики й вимріяний польсько-мадярський „спільний кордон" перемінився дуже скоро в большевицько-мадярський — ситуація в Карпатській Україні й узагалі в цілій Мадярщині основно змінилася. Піонїри й будівничі „святостефанської імперії" з надзвичайного піднесення після крівавої окупації Карпатської України дуже скоро очуняли. Марево большевицької загрози стоїть вічно перед очима мадярських „імперіялістів", що носилися з ідеєю будування сильної мадярської імперії, забуваючи, що до того потрібно не лише спекуляції та пропаганди, але передусім сили, якої маленький і відсталий народ ніколи не зможе вже виявити.

Страх мадярів.

Неменшого страху, як Совдепія, нагаяне мадярам і Німеччина, наслідком чого атмосфера в Мадярщині стає прямо нестерпною! Як висловився один із наших найновіших утікачів, **„мадяри постійно наперміну один тиждень чекають большевиків, другий тиждень німців"**. Цей вислід справді найкраще характеризує психозу сучасної Мадярщини.

Скріплена віра українців.

Коли мадяри цілковито підупадають на дусі, між українцями помітне піднесення. Не зважаючи на всі удари долі в останньому році, вони залишилися незломними. Українці в Карпатах, як у цілому світі, сильно вірять і певні того, що після тьми, конечно мусить прийти світло, вірять у непереможну силу української нації, яка стоїть на порозі своєї державности. Душевне заломання ворогів лише скріплює цю віру.

Сьогодні в Карпатській Україні непомітно вже цього пригноблення, що охопило було наше громадянство безпосередньо по упадку державности. На вулицях Хусту, Ужгороду й Мукачева, в автобусах і на поїздах можна почути дзвінку й сміливу українську мову. Ця українська мова стає сьогодні все частіша й нераз прямо провокативна супроти присутніх мадярів, які вже не реагують, бо не чуються так певними на цій землі...

Багато з краще ситуованих мадярів і мадяронів закуповують собі авта, не так з розкоші, як для практичної потреби — на випадок, як треба буде втікати й покидати цю землю.

Січовики виступають сьогодні вже цілковито отверто й сміло по Карпатській Україні, і мадяри відносяться до них прямо з якимсь респектом, як до людей, що не вагалися пролити свою кров.

„Оправдування".

В Карпатській Україні йде далі так зв. „процедура оправдання". В такій процедурі мусить кожний урядовець доказати, що він в останніх двацятих роках (за чеського й українського правління) був „добрим мадяром", цебто прихильником „святостефанської ідеї".

Такі „оправдання" переведено в усіх священиків, з яких майже всі були визнані комісією за „добрих мадярів".

Тепер іде процедура „оправдання" вчителів. З того приводу в органі Бродія, „Русская Правда", появився анонімний заклик якогось священика, який просить інших священиків, щоби при „оправдуванні учителів" виявили більше милосердя, полишили особисті порахунки й не нищили екзистенцїї людей, „які не винуваті за те, що їх у старій ері так виховали". В цьому самому числі є також стаття одного вчителя, який скаржиться, що у найвищій комісії для „оправдування вчителів" є дуже мало вчителів, між тим, коли священича комісія була зложена виключно зо священиків. Отже вчитель боїться, що священики будуть мститись над учительством.

Зо згаданого й інших подавних фактів виявляється, що за теперішній режім відповідає передусім мадяронське священство, яке є одинокою опорою й поліцією окупантів. Комісія „оправдала" й признала „добрим мадяром" теперішнього окружного начальника в Хусті, д-ра Криницького. Згаданий походить із Пряшівщини й за наші влади видавав себе за українця.

Беруться й до „своїх".

Цікаво, що процедура „оправдання" загрожує й теперішньому урядовому „головному дорадникові", канон. Ільницькому, якому закидають, що перед 20 роками був членом делеґації в Празі, що заявила прилучення Карпатської України до Чехословаччини. А це зрада „святостефанської корони". Ільницький цим дуже знеохочений і загрожує, що відмовиться від повірених йому функцій, якщо проти нього заведуть процедуру „оправдання". Видно, що мадяри беруться вже й до „своїх"...

Батька колишнього команданта фенциківських терористів (чорнорубашників), старого вчителя Крайняка, перевели з української школи до мадярської, десь аж коло югославського кордону. Крайняк, старий русотяп і мадярон, вчив у Радванці коло Ужгороду цілих 30 літ. Його перенесення вказує також на те, що мадяри поволі добираються й до своїх бувших прислужників.

В містечку Великий Березний священик Меллеш одержав 2,000 пенгів на прискорення мадяризації. Наслідком цього фінансового підкріплення відважився в церкві проповідувати мадярською мовою. Селяни збойкотували церкву і Меллеш мав на своїй мадярській проповіді всього 7 людей, до яких зачав проповідувати словами: „дорогі мадярські братя". В святах багато селян для демонстрації нашили собі чорні пачки, як жалобу (смуток) з нагоди перших свят у Мадярщині.

Готуються до втечі.

Нотар Довгань з В. Березного купив собі авто й в товаристві виговорився, що купив йому тому, щоби був забезпечений на випадок утечі. Таких випадків є багато. **В прикордонній совєтській смузі мадяри мають постійно спаковані річи.**

Випадок із чорнорубашниками.

З початком лютого ґрупа чорнорубашників перейшла на совєтську сторону. Там їх вислухували місцеві українці й коли дізналися, що це бувші чорнорубашники, які воювали проти січовиків, то передали їх большевикам як „московських білоґвардійців". Чорнорубашників добре вибили й повернули назад мадярам. Цим випадком карпатські москвофіли дуже огірчені, що „Росія" вибила „своїх". В іншому випадку видавався один чорнорубашник за українця перед червоними. Але у нього знайшли запрошення на „руський бал" у Мукачеві. Його також вибили й повернули.

ПРЯШІВЩИНА.

Є ще одна частина української землі, що по останнім політичнім пересуненні залишилася „без власного імени". Це Пряшівщина — частина Карпатської України, що по 15. березні м. р. увійшла в границі словацької республіки.

Пряшівщина займає простір 7,000 км. кв. з 220 тисяч мешканцями, з чого 182 тисячі українців (офіційна словацька статистика визнає тільки 69 тисяч українців, зачислюючи решту за „греко-католицьких словаків"). Пряшівські українці переважно лемківського походження, що твердо держаться своєї „рускої віри". Балакають, голвно на Маковиці й Межилабірщині чистою українською мовою. Важніші містечка Пряшівщини з українським історичним минулим — це Бардиїв, Зборів, Свидник, Стропків, Михайлівці та Межилаборці. Сам Пряшів сьогодні вже більш словацький, як український. Одиноко офіційний міський жовтоблакитний прапор вказує на стару українськість Пряшова. В Пряшові є всетаки й надалі важніші українські установи: греко - католицька капітула, з епископом, ґімназія, виділова та вчительська церковна школа. Але всі ці установи дишуть старим „русотяпським духом", і відірвані від самого народу.

Пряшівщина, це може тепер найбільш занедбана й відстала частина української етноґрафічної території. Вже за часів бувшої Чехословаччини була вона, згідно з засадою „діли й пануй", адміністраційно відділена від Карпатської України й підчинена словацькій адміністрації. Коли Карпатська Україна, одержавши посилення у вигляді повоєнної української еміґрації, успішно змагалася з чеським пануванням і поволі ставала на власні ноги — Пряшівщина чим далі, тим більше підпадала чужому натискові. В багатьох чистоукраїнських селах було позакладано чужі школи, які сьогодні поширилися ще більше. Національна свідомість між пряшівськими лемками ще дуже слаба. Замало українських національних працівників і дуже тяжкі обставини для праці, але всетаки „Просвіта" починає пробивати собі дорогу.

З початком цього року засновано в Пряшеві централю „Просвіти", яка ще досі формально не затверджена, але вже розпочала свою працю. Читаються українознавчі лекції та розпочинається діяльність провінції. На видання орґану „Просвіти" — культурно-просвітнього тижневика — уряд не позволив. Праця мусіла обмежитися лише в читальнях.

Українські громадські чинники, згуртовані навколо „Просвіти", спробували з початком цього року унормувати потреби українців у Словаччині в порозумінні з її урядом. Ішло **головно** про унормування **українського** шкільництва, преси, та суспільно - економічної орґанізації пряшівських українців. Та словаки, що змушені були згодитися на широкі права німецької і мадярської меншини, відмовили цього права українцям. Коли мадярська (не говорячи вже про німецьку) 50-тисячна меншина в Словаччині має два політичні щоденники й 32 інші часописи, свої школи й інституції, то 180-тисячній українській меншині відмовлено культурно-просвітнього тижневика.

УКРАЇНСЬКА ЕМІҐРАЦІЯ В СЛОВАЧЧИНІ

Українців в місті Братиславі включно з околицями начислюється коло 400, з яких 50% походить із земель бувшої ЧСР (Карпатська Україна, Словаччина й Чехія), 30% із ЗУЗ, 20% із СУЗ. Соціяльний стан: 50% умової інтеліґенції, а 50% робітництва. Коло 50% з усіх українців живе у самому місті. На провінції живуть головно робітники. Під оглядом політичним українці назагал люди здорові духом та з націоналістичним світоглядом.

Одним із найстарших товариств, які вдержалися до сьогодня, це „Українська кольонія". Заснували її Січові Стрільці з Чорними Запорожцями в 1921 р. Це одиноке Т-во, яке не лише вдержалося під обухом ріжних політичних подій, але стало від 1939 р. ядром українського орґанізаційного життя.

В 1929 р. засновано філію Союзу Карпато - Українських Студентів, яка ще й тепер існує, але з браку відповідної скількости студентів нечинна. Спілка Українських Інжинірів, заснована в 1931 р., не проявляла ніколи жадної діяльности назовні й була чисто професійною орґанізацією. Її праця обмежувалася на уділюванні матеріяльної допомоги студіюючим техніку та видаванні неперіодичного бюлетеня, який був призначений для внутрішнього вжитку. Т-во це існує й тепер, але в своїх орґанізаційних формах дуже обмежене.

З товариств, які виявляли живу діяльність і охоплювання найбільше число українців, була „Просвіта" — філія Материнського Т-ва в Ужгороді. Заснована її в 1933 р., а перестала існувати в 1939 р. (коли мадяри зайняли Ужгород). Просвіта, як осередок орґанізаційного й культурного життя українців у Братиславі, гуртувала навколо себе всіх свідомих громадян, зокрема молодь. При ній існував пласт, який видавав журнал „Котеня". Заходом „Просвіти" виходив неперіодичний „Братиславський Вістник". По упадку „Просвіти" перебрало всі її аґенди та членів найстарше В-во „Українська кольонія", яке (завдяки ідейним та орґанізаторським здібним людям) продовжує своє існування й показує зріст членів також із провінції. Безвихідне положення та брак власної домівки не зневірюють її працівників, які поборюють ріжного роду труднощі та ставлять орґанізаційне життя на здорових і трівких основах.

Т-во „Українська Кольонія" обєднує коло 200 членів, з яких до 90% живе в Братиславі. Соціяльний склад членів: коло 70% — умові працівники, решта робітництво і молодь. Безробітних, зорґанізованих у Т-ві, коло 5%, не вчисляючи учеників української торговельної академії. Не маючи свойого пристановища, „Українська Кольонія" все ж уміє зорґанізувати людей для ріжних імпрез, з яких доходи йдуть на матеріяльну поміч для молоді, як також і старших членів.

Українська торговельна академія при співучасті „Української Кольонії" влаштувала дня 10. березня в салях міської радниці свято в честь Т. Шевченка, яке сполучене було з відсвяткуванням першої річниці засідання сойму Карпатської України та проголошення її незалежности. Салю виповнило коло 300 членів української кольонії, між ними були представники бувшої влади Карпатської України, професори української торговельної академії, робітники та молодь. Відспіванням Заповіту Т. Шевченка та національного гимну закінчено свято.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Ф. Я., Торонто, Онт. — Ні, не чули.

Г. Б. — Думки добрі, але ритм не дописує.

В. Х., Ню Йорк, Н. Й. — Ваш допис порушує нараз забагато справ і ні одної добре не вияснює. Пишіть або про воєнні настрої, або про домівки, або про Народній Дім у Ню Йорку, або про конґрес. Писати про всі ті справи нараз — забагато.

Микола Голубець.

ЖОВТІ ВОДИ

Історичний роман.

(31)

— Та от разураз чую про вдалого козака, про сміливого рубаку Морозенка, а про пана Морозовицького, що то в Кракові й у Падуї над книгами стільки літ провів, про покойовця його королівської милости якось не зачуваю...

— Відома річ, пане сотнику: з якими пристаєш, таким стаєш. У нас хлопці наприруд цікаві, навдивовижу сміливі та лицарські. Як же мені поза ду іних оставатись? Тягне вовка до лісу...

— Шкода вас до лісу, прителю.

Тимчасом у будинку зчинився рух. Рарураз отвирались й замикалися двері, стукали закаблуки й побрязкували шаблі. Це пани-приятелі роз'їздилися хто відкіля приїхав. Хмельницький пригасив іще кілька свічок і довго-довго розмовляв з Морозовицьким.

VIII.

Молодий гетьманич, а від недавна хорунжий коронний Олександер Конецпольський, приїхав оце до своїх чигиринських волостей збирати „поклони" зприводу свого недавнього одружіння. В адміністрації вислужених батьком дібр, у правах і обовязках одідичених арендаторів, у почуваннях осідлого на королівських ґрунтах козацтва, ані в настроях йогож таки піддання не визнавався. Та й цікавитися всім тим не виявляв особливої охоти. В усьому здавався на свого підстаросту Чаплинського, а коли й доходили до нього відомості про його зловживання, то для гетьманича був це тільки зайвий доказ, що в його урядові знайшлася „тверда рука". Про те, як мало з належних йому приходів протискалося крізь пальці тієї „твердої руки", пан хорунжий коронний знав уже найменше. Йому вистарчало, коли Чаплинський доставляв йому завсіди стільки грошей, скільки він потребував, а це було для нього найважніше. А грошей потребував гетьманич багато; видавав їх скоро й вимагав нових. По батькові тільки те й унаслідив, що незмірні добра, незміряну амбіцію й незміряну жадобу блеску й розкоші. Всю решту забрав з собою старий ґетьман коронний до гробу.

Не вспів іще гетьманич передягтися з подорожнього платтям, як до його розкішного кабінету втиснувся Чаплинський.

Маленький, вдвоє зігнутий, наче придавлений тягаром праці й обовязків, звязаних з управою волостей гетьманича. Облапував коліна свого пана й добродія з прениженістю раба, за кожним словом кланявся в пояс, за кожним теж словом глипав своїми вибалушеними очима на гетьманича, слідкуючи за враженням, що його викликають його реляції та підшепти. Гетьманич трактував його звисока, хоч і не таїв свого задоволення з нього, як з найвідданішого йому офіцїяліста. Та сьогодні гетьманич був особливо насторожений до свого урядовця. Про його нічний заїзд на Суботів він чув, хоча й без подробиць. Турбувався, що це ускладнить його положення й примусить до зайвої втрати часу. Покищо ждав, коли і що про заїзд говоритиме сам його герой.

— Ваша милість позволить, — говорив по перших привитаннях Чаплинський, — що завтра ранком зявляться перед її ясним обличчям пани арендатори її службовці з „поклоном".

— Вже завтра? — здивувався гетьманич.

— Так, уже завтра. Далеко ще від наших границь була ваша милість, як ми, щастям вашої милости радіючи, готувалися всіми силами й усею нашою фортуною привитати вашу світлість.

— Здорово звинулися! — засміявся гетьманич.

— Пів Чигиринщини вже зїхалося, а решта вже ось-ось приїде. На завтра все ставиться перед ясним обличчям вашої милости.

— Щож? Багато буде тих „поклонів"?

— Не так то вже багато, як щиро...

Гетьманич скривився. Чаплинський поспішився з заспокоєнням:

— На всякий випадок тяжкий труд далекої подорожи оплатиться, а наше щастя оглядати обличчя вашої милости, буде нагородженням.

Хвилину Чаплинський помовчав, а потім почав з обережністю:

— Правда, може й не вся Чигиринщина прийде з поклонами...

Гетьманич насторожився.

— Без паршивих овець і найкращі стада не обходяться.

— Кого ви маєте на думці?

— Небагато вже тих паршивих овець, але є... — підготовляв свою реляцію Чаплинський.

— Хто такий?

— То то й лихо, що оце під самим, так би сказати, порогом, на вашої милости землях живе й наживається така паршива вівця...

— Хто?

(Дальше буде).

ПРОТОКОЛ
З РІЧНОГО ЗАСІДАННЯ

ГОЛОВНОГО УРЯДУ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЯКЕ ВІДБУЛОСЯ В ДНЯХ ВІД 18. ДО 22. БЕРЕЗНЯ 1940 РОКУ В ДОМІ У. Н. СОЮЗУ ПІД Ч. 81-83 ГРЕНД СТРІТ, ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ.

(4)

ЗІСТАВЛЕННЯ БІЛЯНСУ ЗА 1939 РІК.

Маєток Молод. Департ. 31 грудня 1939	$454,263.98
Маєток Молод. Департ. 31 грудня 1938	442,046.91
Маєток Молодечого Департаменту У. Н. Союзу за 1939 рік збільшився	$ 12,217.07

ЗІСТАВЛЕННЯ ФОНДІВ

Посмертний фонд збільшився на	$17,572.84
Адміністраційний фонд зменшився на	5,355.77
Разом	$12,217.07

Звіт з фонду бл. п. Семена Ядловського.

З кінцем 31 грудня 1938 року було в цьому фонді	$2,570.07
Збірка на похороні бл. п. Марії Ядловської, жінки бл. п. Семен Ядловського, що померла 19. серпня 1939 р.	31.75
Процент з банку	51.65
З днем 31 грудня 1939 року цей фонд виносив	$2,653.47

Звіт Захисту-Сиротинця У. Н. Союзу.

З днем 31 грудня 1938 року було в цьому фонді	$35,201.58
Процент з банків	134.58
Процент від бондів	846.88
Заробок на проданих бондах	1,558.75
З днем 31 грудня 1939 року цей фонд виносив	$37,741.79

Зіставлення інвестицій цього фонду:

З кінцем грудня 1938 року було інвестовано в бондах	$25,625.00
Закуплено бондів	5,100.00
Разом	$30,725.00
Продано бондів	25,625.00
З кінцем 31 грудня 1939 року остає на бондах	$ 5,100.00
Готівка в банках	32,641.79
Разом	$37,741.79

Загальні зіставлення майна У. Н. Союзу:

З кінцем 31 грудня 1939 р. було майна старших членів	$5,120,404.21
З кінцем 31 грудня 1939 р. було майна молодечого департаменту У. Н. Союзу	454,263.98
З кінцем 31 грудня 1939 р. було майна Захисту-Сиротинця	37,741.79
З кінцем 31 грудня 1939 р. було у фонді бл. п. Семена Ядловського	2,653.47
Загальний маєток під контролею У. Н. Союзу	$5,615.063.45
Загальний маєток У. Н. Союзу з кінцем 1938 р. виносив	$5,297,164.44
Загальний маєток У. Н. Союзу з кінцем 1939 р. виносив	$5,615,063.45
Майно У. Н. Союзу зросло в 1939 р. на	$ 317,899.01

Згідно з банковими книжечками і банковими виказами готівка знаходиться в банках, котрі подаємо в цьому звіті. Банк, зазначений зіркою, це банк заморожений.

Готівка У. Н. Союзу, старих і нових родів обезпечення, знаходиться в отсих банках:

Імя банку:	Місцевість:	Ч. кн.:	Конто:	Назва фонду	Сума:	Разом:
Peoples Trust Co.	Shamokin, Pa.	558	Sav. Dept.	Mortuary Fd.	$ 4,739.46	$ 4,739.46
Provident Inst. for Savings	Jersey City, N. J.	182,746	Sav. Dept.	Adm. Fd.	3,194.74	
Provident Inst. for Savings	Jersey City, N. J.	202,352	Sav. Dept.	Adm. Fd.	2,735.41	5,930.15
First National Bank	Jersey City, N. J.	656	Sav. Dept.	Indg. Fd.	1,102.91	
First National Bank	Jersey City, N. J.		Real Estate Dept.		45,596,54	46,699.45
Commercial Trust Co.	Jersey City, N. J.		Check Acc't	Mort. Fd.	36,873.11	
Commercial Trust Co.	Jersey City, N. J.		Special Acct.		5,060.73	41,933.84
Trust Co. of New Jersey	Jersey City, N. J.	16,279	Sav. Dept.	Mort. Fd.	826.89	826.89
Hudson County National Bank	Jersey City, N. J.		Check Acc't	Mort. Fd.	11,177.69	11,177.69
Elizabethport Banking Co.	Elizabeth, N. J.	16,091	Sav. Dept.	Mort. Fd.	1,975.16	1,975.16
Germania Mut. Saving	Elizabeth, N. J.	1,564	Sav. Dept.	Mort. Fd.	14,643.71	14,643.71
National State Bank	Elizabeth, N. J.	6,482	Sav. Dept.	Reserve Fd.	979.24	979.24
Central Home Trust Co.	Elizabeth, N. J.	5,899	Sav. Dept.	Mort. Fd.	1,955.67	1,955.67
Union County Trust Co.	Elizabeth, N. J.		Check Acc't	National Fd.	5,612.92	5,612.92
Fidelity Union Trust Co.	Newark, N. J.	105,713	Sav. Dept.	Mort. Fd.	2,049.79	2,049.79
Howard Sav. Institution	Newark, N. J.	547638	Sav. Dept.	Conven. Fd.	3,179.57	3,179.57
Integrity Trust Co.	Philadelphia, Pa.		Check Acc't	Indg. Fd.	10,856.50	10,856.50
Chase National Bank	New York, N. Y.		Check Acc't	Mort. Fd.	151,576.81	
Chase National Bank	New York, N. Y.		Check Acc't	Dividend No. 4	10,411.15	161,987.96
Irving Trust Co.	New York, N. Y.		Check Acc't	Adm. Fd.	94,840.52	94,840.52
Public Nat'l Bank & Trust Co.	New York, N. Y.		Check Acc't	Orphan's Fd.	7,676.22	7,676.22
* N. J. Title Guar. & Trust Co.	Jersey City, N. J.	20,600	Sav. Dept.	Adm. Fd.	7,512.71	
* N. J. Title Guar. & Trust Co.	Jersey City, N. J.		Check Acc't	Concord Fd.	4,477.46	11,990.17
Guaranty Trust Co.	New York, N. Y.		Check Acc't	Mort. Fd.	103,325.82	103,325.82
Bankers Trust Co.	New York, N. Y.		Check Acc't	Mort. Fd.	112,919.48	112,919.48
Royal Bank of Canada	Toronto, Ont., Can.		Check Acc't		585.98	585.98
				Total	$645,886.19	$645,886.19

Готівка молодечого департаменту У. Н. С. знаходиться в отсих банках:

Імя банку:	Місцевість:	Ч. кн.:	Конто:	Назва фонду	Сума:	Разом:
Elizabeth Trust Co.	Elizabeth, N. J.	3,730	Sav. Dept.	Mort. Fd.	$ 1,768.41	
Elizabeth Trust Co.	Elizabeth, N. J.	10,474	Sav. Dept.	Mort. Fd.	963.94	$ 2,732.35
Harmonia Mutual Sav. Ass'n	Elizabeth, N. J.	21,446	Sav. Dept.	Adm. Fd.	24,898.96	24,898.96
Union County Trust Co.	Elizabeth, N. J.		Check Acc't	Adm. Fd.	3,252.96	3,252.96
* N. J. Title Guar. & Trust Co.	Jersey City, N. J.	18,336	Sav. Dept.	Adm. Fd.	4,036.90	
* N. J. Title Guar. & Trust Co.	Jersey City, N. J.		Check Acc't	Adm. Fd.	1,310.78	
* N. J. Title Guar. & Trust Co.	Jersey City, N. J.		Special Acc't		3,340.46	8,688.14
Public Nat'l Bank & Trust Co.	New York, N. Y.		Check Acc't	Mort. Fd.	12,112.28	12,112.28
First National Bank	Jersey City, N. J.		Check Acc't		5,504.28	5,504.28
Commercial Trust Co.	Jersey City, N. J.		Special Acc't		609.79	609.79
Guaranty Trust Co.	New York, N. Y.		Check Acc't		7,289.71	7,289.71
Royal Bank of Canada	Toronto, Ont., Can.		Check Acc't		80.33	80.33
				Total	$65,168.80	$65,168.80

Готівка Сиротинця-захисту У. Н. С. знаходиться в отсих банках:

Імя банку:	Місцевість:	Ч. кн.:	Конто:	Сума:	Разом:
Nat'l Newark & Essex Banking Co.	Newark, N. J.	20,360	Sav. Dept.	3,576.25	3,576.25
U. S. Saving Bank of Newark, N. J.	Newark, N. J.	140.488	Sav. Dept.	6,603.66	6,603.66
Nat'l Newark & Essex Banking Co.	Newark, N. J.		Check Acc't	22,461.88	22,461.88
			Total	$32,641.79	$32,641.79

Фонд ім. С. Ядловського ульокований:

Імя банку:	Місцевість:	Ч. кн.:	Конто:	Сума:	Разом:
Provident Inst. for Savings	Jersey City, N. J.	5,279	Sav. Dept.	$2,653.47	$2,653.47

Як по інших околицях, так і в Шікаґу справа української молоді являється найбільшою проблемою. З кожним днем ми вписуємо більше молоді до Союзу, бо віримо, що як Українському Народному Союзові потрібно української молоді, так молоді потрібно У. Н. Союзу. Одно без другого не може як слід розвиватися. За минулий рік головним урядникам у Шікаґу вдалося заснувати кілька нових відділів. Згадаю тут про новий відділ 425, до оснування котрого я доложив багато часу та праці. Цей відділ був створений підчас річного засідання гол. уряду в 1939 році. Члени цього відділу — це головно молоді українські професіоналісти, їх дружини та діти. Відділ названий іменем о. Григорія Грушки, першого редактора нашого орґану, „Свободи".

При нагоді бажав би згадати, що майже всі українські професіоналісти в Шікаґу, числом понад 50, вже від довшого часу стоять у рядах членства Батька Союзу. Вірю, що цього року приступить до Союзу й решта українських професіоналістів у Шікаґу.

Як урядник У. Н. Союзу щиро дякую гол. урядникам: п. інж. Куропасеві і п. Т. Шпікулі, а також відділовим урядникам у Шікаґу за співпрацю та за те попертя, з яким я завжди стрічався в Союзовій праці.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО РАДНОГО, Т. ШПІКУЛИ.

Шановні головні урядниці й урядники У. Н. Союзу:

Звіт з моєї діяльности впродовж 1939 року подаю в скороченні, щоб не забирати нам дорогого часу. Мій обовязок гол. радного я виконував згідно зо статутом У. Н. Союзу та робив ту працю, яку я вважав корисною для зросту У. Н. Союзу.

З нагоди річного засідання гол. уряду У. Н. Союзу, яке відбулося в Шікаґу, Ілл., влаштовано заходом Окружного Комітету всіх відділів в Шікаґу й околиці 12. березня 45-літній ювилейний концерт. На концерті були приявні всі гол. урядники, а промовляли: гол. предс. М. Мурашко, гол. заст. предс. Г. Герман, заст. гол. предсідника М. Малевич, гол. фін. секр.-касієр Р. Слободян, гол. рек. секр. Д. Галичин і гол. контр. Д. Капітула. Ювилейний концерт випав добре при участі коло 2,000 Союзовців і гостей. Підготуванням занялися відділові урядники і я, як предсідник, а гол. контр. Р. Смук, як секретар Комітету, доложили доволі праці, щоб концерт був успішний.

З боку Окружного Комітету вважав я за відповідне скликати в часі річного засідання головного уряду організаційні збори, які відбулися 14. березня. На тих зборах були приявні всі члени екзекутивного комітету У. Н. Союзу і всі говорили в справах Союзових до відділових урядників, що заступали 10 відділів.

Заходом Спортової Дивізії У. Н. Союзу в днях 11—12 березня відбувся бескетбол торнамент, на котрім українська молодь, місцева і позамісцева, змагалася за чемпіонство. Переможці були нагороджені трофеями У. Н. Союзу. Будучи касієром тої дивізії, скажу, що торнамент не був успішний з боку матеріяльного, одначе був успішний з боку морального.

З доручення гол. фін. секр., Р. Слободяна, дня 9. червня я полагодив справу смертної запомоги по бл. п. Марії Микитюк, виплативши її синові Йосифові приналежну квоту.

6. серпня заходом Окружного Комітету всіх відділів У. Н. Союзу в Шікаґу й околиці відбувся Четвертий День У. Н. Союзу. Мені прислугує честь бути предсідником згаданого комітету і звичайно за ту честь треба докладати багато праці. Одначе я тішуся, що маю добрих співпрацівників з місцевих головних та відділових урядників і деяких членів. На запрошення комітету на цей День У. Н. Союзу прибув гол. контрольор, д-р А. Кібзей з Дітройту, і виголосив відповідну промову. Союзова молодь писувалася спортовими змаганнями, а переможці були нагороджені Союзовими трофеями. Участь у Дні взяло коло 1,500 Союзовців і гостей.

З нагоди 30-літнього ювилею від. 221, на якім був приявний гол. предс. М. Мурашко, скликано в порозумінні з іншими місцевими гол. урядниками організаційні збори 30. жовтня в Гамонд, Інд., для околичних відділів, а 31. жовтня такі самі збори в Шікаґу. На одних і других зборах були заступлені майже всі відділи, а головним референтом був гол. предс. М. Мурашко.

В моїй окрузі є організатор У. Н. Союзу Дмитро Білецький, котрий своєю здібністю і цілоденною працею причинився багато до зросту Союзової родини. Коли він бажав від мене якої помочи щодо організування нових членів, то я все старався йому помогти.

Упродовж минулого року, наскільки позволив мені час, я постарався зорганізувати кільканацять нових членів до У. Н. Союзу.

При кожній нагоді я старався, і буду старатися в будучині, про добро й розвиток У. Н. Союзу та берегти його честь і славу.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО РАДНОГО, М. ДАВИСКИБИ.

Вельмишановні пані і панове головні урядники У. Н. Союзу.

Раз на рік ми зїзджаємось тут, щоб здати звіт зо своєї праці, а також провірити працю головного екзекутивного комітету У. Н. Союзу.

Радіємо, що минулий рік, 1939, приніс найбільше користи для Батька Союзу. Певно, що такий поступ треба приписати багато цій обставині, що це був ювилейний рік 45-літнього існування У. Н. Союзу. У цім році кожний відділовий урядник старався щось зробити для зросту У. Н. Союзу.

У минулім році я присвятив найбільше часу для розвою У. Н. Союзу. На кожний заклик головного екзекутивного комітету У. Н. Союзу, чи відділових урядників, я являвся в призначеній місцевості, чи в призначенім відділі, та щиро виконував своє завдання для У. Н. Союзу. 18. травня 1939 р. на припоручення головного предсідника, п. М. Мурашка, відвідав я відділ ч. 224 в Сейлем, Масс., перевів організаційні збори та виголосив відповідний реферат до приявних членів і громадян згаданої місцевости.

На припоручення головного екзекутивного комітету У. Н. Союзу я підготовив організаційні збори на день 25. червня з пятьох відділів, а саме, 52, 150, 199, 207, 253 в Голйок, Масс. На згаданих зборах був приявний п. Галичин, гол. рекордовий секретар У. Н. Союзу. Ми оба виголосили відповідні реферати про користі, які дає У. Н. Союз, а опісля пояснювали, як можна зорганізувати якнайбільше членів в ряди У. Н. Союзу.

23. липня відбулось величаве ювилейне свято з нагоди 45-ліття Батька Союзу. Це свято святкував відділ 238 з Бостону, Масс., а при тій нагоді посвячував також свої Союзові прапори. На тім святі був приявний гол. рек. секр., п. Галичин, який виголосив святочний реферат. До зорганізування цього свята я доложив чимало труду з відділовими урядниками. Свято випало величаво і бостонська громада певно не забуде його довгий час. Для У. Н. Союзу була з того свята велика користь, як моральна так і матеріяльна. На припоручення головного екзекутивного комітету У. Н. Союзу 10. вересня я говорив на ювилейнім святі з нагоди 20-літнього існування від. ч. 207 в Савт Дірфілд, Масс. Цей відділ обходив рівночасно 45-літний ювилей існування Батька Союзу. Я виголосив там святочну промову, а опісля пояснив відділовим урядникам і членам, як приєднувати членів в ряди Союзу.

19. листопаду на припоручення головного уряду поїхав я на організаційні збори чотирьох відділів У Вунсакет, Ровд Айленд. З того приводу передав я привіт від головного екзекутивного комітету У. Н. Союзу і виголосив відповідний доклад у справі Союзу. На тих зборах був приявний і говорив окружний організатор Союзу, п. Антін Маланчук.

25. листопаду відбулись організаційні збори в Провіденс, Ровд Айленд, заходом чотирьох відділів, а саме, 73, 177, 93 і 246. З тими відділами я вів уже передтим листування та загрівав їх до активности. На зборах промовляв окружний організатор Союзу, п. А. Маланчук.

26. листопаду говорив я на святі з приводу відкриття Народного Дому в Вунсакет, Р. Ай. При цій нагоді зложив я привіт для громади від головного уряду У. Н. Союзу, а в своїй промові взивав усіх громадян вступати в ряди Союзу.

На запрошення відділу та на припоручення гол. рекордового секретаря, п. Галичина, був я приявний на річних зборах від. 150 в Пітсфилд, Масс. З того приводу зложив я привіт від головного екзекутивного комітету У. Н. Союзу і виголосив відповідний доклад про організування нових членів.

У порозумінні з головним урядом У. Н. Союзу я підготовив організаційні збори від. 224 на день 3. грудня в Сейлем, Масс. На зборах промовляв я й організатор, п. А. Маланчук. Опісля ми давали пояснення на всякі питання в справі грамот та закликали урядників і членів до активности в організуванні членів до Союзу.

Крім поїздок до ріжних відділів У. Н. Союзу моя праця була також у відділі 238, в котрім я є секретарем. За минулий рік я зорганізував коло 30 членів до свого відділу. І взагалі, де тільки я мав нагоду, то завжди говорив про У. Н. Союз та загрівав кожного вступати в його ряди. Ця моя праця була корисна, бо майже кожний відділ в моїй окрузі збільшився новими членами. Я відвідував деякі відділи навіть по кілька разів, щоб тільки не допустити до застою в їх праці. І ніколи я не жалував труду для Союзу, бо бажав сповнити щиро те своє завдання, яке на мене накладає уряд головного урядника. Обіцяю на цей рік 1940, що ще більше працюватиму для У. Н. Союзу.

REPORT OF ANTIN SHUMEYKO, MEMBER OF BOARD OF ADVISORS OR THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION.

My activity during the past year as a member of the Supreme Assembly of the Ukrainian National Association was largely inspired by my own initiative. Affairs within the local branches of our association progressed evenly, so that there was no need for the Home Office of the U.N.A. to entrust me with any special mission, such as to settle some dispute among or within the branches of the U.N.A. in my locality; secondly, the close proximity of my locality to the U.N.A. Home Office enables the supreme officers to settle various association matters there themselves without calling upon me.

In every way possible, I advanced the interests of the Ukrainian National Association. A good deal of such work can be aptly termed "missionary," in that it consists of spreading basic knowledge about the U.N.A. among our younger generation, which despite all efforts made thus is still not fully aware of the significance of the U.N.A. in our organized Ukrainian-American life, and of the role it can play in their own organized as well as personal lives. I took every possible opportunity to acquaint our young people with such things, speaking to them at club meetings and gatherings of various sorts, and endeavoring to persuade them to become members of our organization.

Such work on my part often took me out of my locality. Several times, for example, I accompanied the editor of the Ukrainian Weekly to meetings of young people in New Brunswick, N. J., for the specific purpose of cooperating with him in explaining to them there why they should become enrolled in the U.N.A., why the U.N.A. needs them and why, more important still, they need the U.N.A. Incidentally, these visits, as well as those of Mr. Halychyn, helped to organize the New Brunswick youth and enabled a U.N.A. organizer to create a U.N.A. youth branch there within recent weeks.

On my own initiative, I also attended a U.N.A. youth rally in Allentown, Pa., and meeting the young people personally there I pictured to them the advantages they would derive as members of the association.

Finally, I cooperated with the local branches of the U.N.A. in every way possible, such as in organizing last autumn the observance in Newark, N. J., of the 45th anniversary of the founding of the Ukrainian National Association. The observance, I might add, was successful and increased the prestige of our organization.

(Дальше буде).

Контрольна комісія завважила, що:

Залеглі відсотки на моргеджах, що мали бути заплачені в 1939 р., виносять суму	$ 1,603.41
Відсотки на моргеджах з кінцем грудня 1939 р., котрих реченець припадає у першім кварталі 1940 р., були на суму	11,565.47
Залеглі відсотки належні від позичок на членських грамотах, виносять суму з кінцем 1939 р.	11,424.16
Відсотки на членських грамотах з кінцем грудня 1939 р., котрих реченець плачення припадає у першім кварталі 1940 р., були на суму	8,126.54
Відсотки на бондах з кінцем грудня 1939 р., котрих реченець плачення припадає в першім кварталі 1940 р., виносять суму	17,700.76
Відсотки на банкових депозитах з кінцем 1939 р., котрих реченець плачення припадає в січні 1940, р. були на суму	667.88
Чинші від реальностей з кінцем 1939 р., котрих реченець плачення припадає в 1940 р., виносять суму	1,678.75
Надвишка понад книжкову оцінку бондів молодечого департаменту є на суму	22.13
Залеглі місячні вкладки з відділів з кінцем 1939 р. виносять	2,457.69
Фонд зарезервований на залеглі виплати машин „Свободи" виносить	1,011.81
Разом	$56,258.50

Непризнані активи:

У заморожених банках є	$ 10,339.15
Бонди понад продажну ціну є на суму	25,583.55
Банкові акції понад продажну ціну є на суму	996.00
Процент на загрожених моргеджах виносить	1,182.25
Моргедж другого ступня виносить	1,175.00
Непевні позички на членських грамотах виносять	28,708.69
Другі векслі („ноти") друкарні Згоди і інші виносять	3,775.00
Друкарська машинерія і книгарня виносять	17,229.08
Разом	$88,988.72

Контрольна комісія знайшла, що з кінцем грудня 1939 року було не виплачених 9 посмертних запомог, а саме:

Григорій Лешко з вересня 1928	$ 300.00
Ілля Мартиняк з листопаду 1938	200.00
Стефан Сосницький з серпня 1939	500.00
Михайл Стелма з жовтня 1939	433.00
Михайл Гарко з листопаду 1939	450.00
Василь Біловус з листопаду 1939	702.85
Стефан Куцах з листопаду 1939	500.00
Іван Шемечко з грудня 1939	500.00
Теодор Тимкович з грудня 1939	1,000.00
Разом	$4,585.85

Дальше контрольна комісія завважила, що є ще незвернені чеки на членські дивіденди

з року 1938 на суму	$ 21.53
з року 1939 на суму	123.24
Разом	$144.77

Контрольна комісія стверджує, що Українська Пресова і Книжкова Спілка, Інк., згідно з контрактом, платила точно чинш Українському Народному Союзові у 1939 році і належитість за продані нею книжки, а довгує У. Н. Союзові за умовлені відсотки від загального свого доходу.

Головна контрольна комісія Українського Народного Союзу перевела в днях від 11. до 16. березня 1940 р. основну контролю майна, господарки, діловодства й організаційного життя Українського Народного Союзу та отсим стверджує, що знайшла всі вище наведені цінності в доброму стані. Члени екзекутивного комітету, на думку головної контрольної комісії, совісно, точно і зо зрозумінням своєї великої відповідальности виповняли свої обовязки.

ГОЛОВНА КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ У. Н. СОЮЗУ:

Д. Капітула, д-р А. Т. Кібзей, О. Е. Малицький,

Степан Куропась, Роман І. Смук.

По скінченні звіту головної контрольної комісії радний І. Гузар ставить внесення, а попирає його радна С. Палівода, щоб закрити наради. Тоді заступник головного предсідника закрив збори в годині 6. ввечір.

ДРУГИЙ ДЕНЬ РІЧНОГО ЗАСІДАННЯ.

Гол. предсідник відкрив збори в годині 9:15 рано, предкладаючи на порядок дня продовження звітів головних урядників. З черги здають головні контрольори звіти зо своєї діяльности як головних урядників.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО КОНТРОЛЬОРА, Д. КАПІТУЛИ.

Звіт з моєї діяльности, як гол. урядника У. Н. Союзу, обіймає реченець від 1. січня до 31. грудня 1939 року.

Крім уряду гол. контрольора У. Н. Союзу я, як головний урядник, старався також працювати на всіх ділянках для розвою У. Н. Союзу.

Я листувався з гол. екзекутивним комітетом в ріжних справах У. Н. Союзу і його членства, як також листувався з урядниками і членами відділів У. Н. Союзу, котрі вдавались до мене в деяких справах. Були це такі відділи: 2, 9, 31, 85, 90 і 228.

Я був приявний і брав живу участь на всіх зібраннях, ювилеях і бенкетах членства У. Н. Союзу у своїй місцевості, а також по дальших місцевостях, де тільки був запрошений або покликаний. На кожних таких зібраннях я виступав зо словом і говорив про У. Н. Союз як про одну з наймогутніших запомогових українських організацій.

11. лютого 1939 р. був я приявний у Вілкс Бери, Па., на зборах і бенкеті української молоді, зорганізованої в бейсболових дружинах У. Н. Союзу. 23. квітня 1939 р. був я приявний і репрезентував У. Н. Союз на зборах відділів 9, 31 і 228 в Сейнт Клер, Па. 28. травня 1939 р. скликав я загальні збори з околичних членів У. Н. Союзу, як також членів і нечленів місцевих відділів в МекАду, Па., на котрих то зборах був присутній і говорив організатор У. Н. Союзу, п. Загаєвич.

28. травня 1939 р. був я приявний на зборах і бенкеті укр. молоді, зорганізованої в бескетболових дружинах У. Н. Союзу в Бервік, Па. 10. червня 1939 р. був я приявний і репрезентував У. Н. Союз на зборах членства відділів 85 і 314 в Гейзлетон, Па., і того самого дня був я також на зборах в Фріленд, Па., де зорганізовано новий відділ до У. Н. Союзу під числом 429. 24. серпня 1939 р. був я приявний на молодечих організаційних зборах в Шенандоа, Па. Там удалося зорганізувати молодечий відділ, одначе задля непорозумінь цей відділ розійшовся. Всетаки частина членів з того відділу вступила до відділу 98. 29. серпня 1939 р. я був приявний і репрезентував У. Н. Союз на загальних зборах, скликаних відділом 1. у Шамокін, Па. Там зорганізовано молодечий відділ. 30. серпня 1939, був я приявний на зборах відділу 231 У. Н. Союзу в Нескегонінг, Па. У цій місцевості можна би повести кращу організаційну працю, якщоб секретар відділу хотів завдати собі бодай трохи труду в організуванні членів. 20. вересня був я приявний і репрезентував У. Н. Союз на загальних зборах відділів 85, 314 і 340 в Гейзлетон, Па.

22. жовтня 1939 р. був я приявний і репрезентував У. Н. Союз на загальних зборах відділів 333 і 164 У. Н. Союзу в Бервік, Па., де зорганізовано досить поважне число нових членів. 22. листопаду 1939 р. був я приявний на зборах і бенкеті української молоді, зорганізованої в бейсболових дружинах У. Н. Союзу в Вілкс Бери, Па.

Я, як окружний предсідник своєї округи, котра обнимає 33 відділи У. Н. Союзу, за час 1939 року скликав був 4 окружні збори. На тих окружних зборах обговорювано ріжні справи, що відносяться до членства У. Н. Союзу, як також обговорювано способи зорганізування нових членів.

Вище згадані окружні збори відбувалися в часі і місцевостях: 29. січня 1939 р. в Маганой Сити, Па.; 27. квітня 1939 р. в Шенандоа, Па.; 29. серпня 1939 р. в Ст. Клер, Па.; 31. грудня 1939 р. в Гейзлетон, Па.

Можу тут заявити, що моя округа збільшилася в 1939 році на 7 нових молодечих відділів. Також і в старших активніших відділах був приріст у членстві, так, що загальний приріст членів у моїй окрузі за рік був понад 235 членів.

При кінці свого звіту можу сказати лиш те, що моє бажання було і є бачити У. Н. Союз ще сильнішою і могутнішою твердинею у тій нашій новоприбраній вітчині.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО КОНТРОЛЬОРА, д-ра А. Т. КІБЗЕЯ.

Високоповажані пані і панове, головні урядники:

Звіт з праці головної контрольної комісії за останніх 6 місяців уже був читаний головою контрольної комісії, п. Капітулою. Ми здали вам повний звіт з діловодства і фінансів, і колиб якісь справи не були ясними, то ми радо відповімо на всі запити та дамо потрібні вияснення. До того звіту, що його вам відчитав п. Капітула, я не маю нічого додати.

Крім контролювання маєтку і діловодства У. Н. Союзу я виконував також і таку працю, яка спочиває на кожнім головнім урядникові. Ця праця це: нагляд над відділами У. Н. Союзу в стейті Мішіген; репрезентація; полагоджування ріжних організаційних справ по відділах; організування нових членів; загально-громадська робота.

У 1939 році було в стейті Мішіген 17 відділів, а саме: 20, 75, 94, 131, 141, 146, 175, 183, 203, 292, 302, 309, 356, 389, 391, 394, 444. З цих 17 відділів два відділи були розвязані. Причина була ця, що було замало членів у тих відділах, а найважніше, що не було кому допильнувати навіть і того малого числа членів. Бо не можна було піднайти відповідного секретаря чи предсідника. Ці два відділи, це 391 в Ен Арбор і 394 в Ленсінг. Організаційна праця та поступ по всіх інших відділах ішла нормальним ходом і впродовж року не було по відділах ніяких непорозумінь. Близько Дітройту є ще один відділ, ч. 341, який знаходиться вже в Канаді, в місті Віндзор. Цей відділ розвинувся якнайкраще в минулому році, бо приєднав 100 нових членів. Я служив

порадою, вказівками та інформаціями всім тим відділам, які зверталися до мене. Також на припоручення головної канцелярії я полагоджував ріжні орґанізаційні справи, як, наприклад, справи виплат сирітських частин, а при цій нагоді старався дістати до У. Н. Союзу тих дітей, що діставали ці сирітські частини, а звичайно не були членами.

Я брав участь і репрезентував У. Н. Союз у таких відділах та місцевостях: У січні і вересні я полагоджував справу від. 391 в Ен Арбор; у березні я відвідав від. 356 в Смит Крік; 28. травня я репрезентував У. Н. Союз на зїзді Союзової молоді в Дітройт; 6. серпня промовляв я на Союзовім Дні всіх відділів в Шікаго; 20. серпня був я на Святі Жінки в Дітройт, яке було влаштоване заходом відділів Союзу Українок зо стейту Мішіген; 27. серпня промовляв я на Союзовім Дні в Дітройт; 17. вересня полагодив я з секретарем від. 302 справу від. 391 в Ен Арбор; 1. жовтня заступав я У. Н. Союз на 45-літнім ювилею У. Н. Союзу в Дітройт; 18. листопаду був я на ювилею від. 341 в Дітройт; 25. листопаду промовляв я на 35-літнім ювилею від. 292 в Дітройт.

Крім цього я бував на зборах централі відділів У. Н. Союзу в Дітройт та при кожній нагоді старався поширяти ідею У. Н. Союзу.

У 1939 році не було вже в Дітройті постійного орґанізатора, як це ми мали в 1938 році. Тому вся орґанізаційна праця приєднування нових членів спадала тільки на місцевих урядників та деяких активних членів. Як списався Дітройт у 1939 році, то про це ви довідались від головного рекордового секретаря, який подав спис усіх відділів, що приєднували членів. Я самий дістав декілька нових членів, але головно я повідомляв секретарів та подавав їм адреси тих осіб, яких, я уважав, можна дістати до орґанізації.

Крім Союзової праці я також виконував ріжні громадські обовязки. Будучи головою Українського Народнього Дому в Дітройті, на якім У. Н. Союз має морґедж, я старався допильнувати, щоби процент від того морґеджу був заплачений. Я брав участь у ріжних нарадах, які торкались громадських справ, а також помочи нашому поневоленому українському народові та старався зробити те, що я в моїх силах міг, щоби причинитись до успіху такої акції.

Я завжди ставився прихильно до тої акції, яку вела наша молодь, головно на полі спорту. Спортова акція Союзових дружин починає витворювати чимраз то більше зацікавлення серед тутешньої молоді. Молодь є гарно зорґанізована у відділах 183 і 203, а також при відділах 292 і 94. Сподіваюся, що 1940 рік принесе ще більший успіх у цьому напрямі.

При кінці зазначу, що в нас у Дітройті дається відчувати брак постійного орґанізатора. Думаю, що може в цім році вдасться нам дістати бодай одного орґанізатора, так, щоб зорґанізувати в цій передконвенційній кампанії кількасот членів. Але про справу орґанізатора може розкаже вам більше головний радний з Дітройту, п. Дідик.

Хоч у 1939 році не дістали ми стільки членів, як у 1938 році, то всетаки ми поступ зробили. Бо зорґанізовано один новий відділ, 444, який дуже добре розвивається, а існуючі відділи дістали також споре число нових членів. Пороблено також добрі підготування до того, щоб 1940 рік був успішнішим від минулого року.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО КОНТРОЛЬОРА, О. Е. МАЛИЦЬКОГО.

Вельмишановні головні урядники!

Від минулого нашого річного засідання в 1939 році, яке відбулося в Шікаго, виринули такі події в Европі, які глибоко вплинули на стан нашого економічного і політичного життя тут в Америці. Маю на ґадці ті події, які скоїлись у Карпатській Україні і на наших західніх територіях, що були під Польщею.

Зразу здавалося, що цей моральний удар убє ввесь дух наших змагань, а з ним і охоту до якоїнебудь дальшої народньої роботи на еміґрації. Та це все скоро змінилось. Наш нарід негайно зорієнтувався і під впливом своїх орґанізацій, а переважно запомогових, вернувся назад до громадської праці з подвоєним запалом, про що свідчить зріст наших відділів і членів у минулому році.

Як один з головних урядників Українського Народного Союзу, я старався цей новий запал до народньої й орґанізаційної роботи піддержати своєю активністю чи порадою так часто, як на це траплялась нагода чи потреба.

17. вересня 1939 р. я заступав головний уряд У. Н. Союзу на відкритті Українського Союзового Дому на сході міста Клівленд. На цей Дім У. Н. Союз уділив перший морґедж в сумі $8,500.

29. жовтня 1939 р. я був запрошений як представник головного уряду У. Н. Союзу на свято третьої річниці відділу 291 в Клівленді.

19. листопаду 1939 р. покликано мене як головного бесідника на 45-літній ювилей У. Н. Союзу в Ембрідж, Па., на якім також була приявна і брала участь, як представниця Союзу, заступниця гол. предсідника, пані Малевич.

24. листопаду 1939 р. за моїм старанням відбувся, заходами всіх відділів, 45-літній ювилей У. Н. Союзу в Клівленді, О., на якім був приявний як головний бесідник і представник Союзу, п. Роман Слободян.

Рівночасно я сповняв і інші громадські обовязки в моїй околиці і брав живу участь в інших народніх святах чи імпрезах, та при кожній можливій нагоді підносив високі заслуги нашої славної запомогової орґанізації і заохочував вступати в її ряди.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО КОНТРОЛЬОРА, С. КУРОПАСЯ.

Вповажані пані і панове, урядники У. Н. Союзу!

Як головний контрольор У. Н. Союзу, я виповняв свої обовязки в минулому році на підставі прав, даних мені статутом орґанізації. Мій звіт, як контрольора, є проте обнятий звітом головної контрольної комісії.

Крім обовязків головного контрольора, як урядник У. Н. Союзу, я мав іще деяку працю, звязану з орґанізаційним життям У. Н. Союзу в Шікаґу й околиці. З початком 1939 року я разом з головними урядниками моєї округи і з окружним орґанізатором У. Н. Союзу вів 8-тижневу кампанію на радіо в цілі ближчого обзнайомлення українських громадян у Шікаґу з У. Н. Союзом. Уважав це за дуже потрібну річ тому, щоби тим облекшити працю орґанізатора У. Н. Союзу, який стало від 1. жовтня 1938 року працює в нашому районі. Разом із згаданим орґанізатором оснували ми нові молодечі відділи У. Н. Союзу, а саме 428 в Довнерс Ґров, Ілл., 437 в Джолієт, Ілл., і 452 в Іст Шікаго, Індіяна. Впродовж останнього року я відвідав отсі відділи У. Н. Союзу: 393, 398, 415, 111, 437, 428, 335, 100, 364, 452. Разом з головним предсідником У. Н. Союзу їздив на орґанізаційні збори У. Н. Союзу в Гемонд, Індіяна, де були зібралися союзовці зо стейту Індіяна і Келюмет Сити, Ілинойс, в день 30. жовтня. На окреме доручення головного рекордового секретаря я скликав орґанізаційні збори відділів 100 і 346 в Ґері, Індіяна, на день 17. листопаду, щоби привести там до кращої кооперації обох відділів — старшого і молодечого. Впродовж року шукав усе звязків в Шікаґу й околиці, щоб збільшити стан членства У. Н. Союзу і можу ствердити, що праця Союзова в нашому районі принесла за останній рік успіхи у зрості членства.

З окружним орґанізатором, п. Дмитром Білецьким, відбув ще в день 14. травня поїздку до Мілвокі, Вісконзин, в справі приєднування нових членів, а в день 15. жовтня також з орґанізатором старався безуспішно привести до злуки відділів У. Н. Союзу 335 з Гарвей і 354 з Вест Гарвей, Ілл. Окремо разом зо спортовим директором шікаґовських відділів У. Н. Союзу п. Осипом Войцеховським, і орґанізатором, п. Дмитром Білецьким, відвідував молодечі відділи У. Н. Союзу в справі їхньої спортової активности. При кінці року робив старання привести до оживлення Союзового орґанізаційного життя в Міннеаполіс, Мінесота, та в тій ціли вислати нам орґанізатора У. Н. Союзу. До закінчення цеї справи прийшло аж у 1940 році. Я брав участь у всіх справах, звязаних з орґанізаційним життям У. Н. Союзу і старався писати про всі ті додатні чи відємні прояви життя у „Свободі", як референт преси окружного комітету відділів У. Н. Союзу в Шікаґо й околиці.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО КОНТРОЛЬОРА, Р. СМУКА.

Вп. пане предсіднику, пані і панове головні урядники:

Як член контрольної комісії, заявляю, що вповні годжуся зо звітом п. Дмитра Капітули, голови контрольної комісії У. Н. Союзу, котрий то звіт п. Капітула обширно і докладно перед вами здав.

Цими звітами контрольна комісія стверджує, що книговодство й майно У. Н. Союзу знаходиться тепер у такім стані і порядку, в якім члени головного екзекутивного комітету у своїх поодиноких звітах вам представили.

Союзові інвестиції в цей час видаються контрольній комісії певні і приносять не злий процент. Готівки в банках маємо більше, як контрольна комісія бажала би бачити. Готівка в банках на чекових контах не приносить Союзові жадних зисків, одначе ми воліємо бачити готівку непродуктивну в банках, ніж малаб та готівка бути вложена в непевні інвестиції.

Контрольна комісія точно переглядала морґеджі, і стверджує, що вони принесли за минулий рік і добрий процент і немалі місячні сплати від довжників. Ми вважаємо, що головний екзекутивний комітет правильно поступає, коли він домагається місячної сплати від морґеджів, котрі були уділені ще в двацятих роках, бо морґеджові будинки старіються і не представляють такої вартости, яку вони мали тоді, як ті морґеджі були вироблені. Позички на таких будинках повинні з кожним місяцем відповідно знижуватися.

Контрольна комісія провірила також Союзові реальності та місячні приходи з тих реальностей. Управа й книговодство знаходиться в якнайліпшім порядку. Управитель Союзових реальностей колектує річно яких 5,380 чиншів, отже з цього числа лише 498 чиншів не були сколектовані тому, що впродовж року деякі апартаменти були порожні, або знову переходили відновлення, чи поправки. За минулий рік Союзові реальності принесли дуже добрий процент чистих зисків. Ми вважаємо, що бодай один процент з тих зисків повинен бути вжитий на обниження самого морґеджу.

Переглядаючи Союзовий будинок, в якім є головна канцелярія, контрольна комісія завважала, що перерібка Союзових офісів на другому поверсі причинилась не тільки до кращого розміщення, але також до поширення Союзової канцелярії.

Вкінці я бажав би висказати побажання, а саме: головний екзекутивний комітет повинен старатися помалу випродувати Союзові реальності, яких ми маємо забагато.

Як один з членів головного уряду У. Н. Союзу, я старався за минулий рік точно сповнити обовязки, наложені Союзовим статутом, та припоручені мені до виконання головним екзекутивним комітетом У. Н. Союзу. Я брав участь у ріжних відділових святах, зборах та імпрезах, а зокрема, разом з іншими головними урядниками в Шікаґу, робив відповідні підготування в нашому місті до річного засідання головного уряду У. Н. Союзу, що відбулося в березні 1939 р., та до 45-літнього ювилею, котрий відбувся з нагоди того засідання.

Українське громадянство в Шікаґу, а зокрема Союзовці, належно оцінили відвідини всіх головних урядників і будуть певно довго памятати ту хвилю, коли вони мали нагоду підчас 45-літнього ювилею бачити головний уряд У. Н. Союзу в цілості.

Членство У. Н. Союзу в Шікаґу знаходиться в перших рядах громадської праці. Відділові урядники працюють щиро й успішно по своїх відділах. Їх головним завданням є перебігти Ню Йорк щодо числа Союзових членів.

ПОМІЧ ДЛЯ СТУДЕНТІВ-ЗБІГЦІВ З ГАЛИЧИНИ

Міжнародня організація католицьких інтелектуалів „Пакс Романа" підняла на терені Америки доволі живу й успішну акцію в справі помоги студентам-католикам, ж е р т в а м війни. Користати з тої помочи можуть студенти католики тих народів, яких організації є членами „Пакс Романа". Тим чином можуть користати теж українці, студенти-католики з Галичини та з Карпатської України. Розділом підмог займається централя „Пакс Романа" в Швайцарії на поручення проводу національних організацій. Проханя українців з Галичини й Карпатської України поручає голова товариства студентів українців-католиків „Обнова" у Львові, студ. БОГДАН ЛОНЧИНА (Sign. Bohdan Lonczyna, MILANO via Ciro Menotti 24 — Italia). Тому на ту адресу слід спрямовувати всі прохання, поручені знаними людьми.

Подаючи отсе до відома інтересованих, прохаю українських часописи, які виходять на терені всіх европейських держав, передрукувати це оголошення, бо комунікація між поодинокими державами Европи нині така трудна, що всякі спроби голови „Обнови", щоби перевести реєстрацію потребуючих, дали невеликий успіх, хоч, як відомо, потребуючих є сотки.

ПРОФ. МИКОЛА ЧУБАТИЙ,
Директор Підсекретаріяту
„Про Орієнте" при
„Пакс Романа",
Stamford, Conn., Ukrainian
Catholic Seminary

Степан Мусійчук.

СТРАСТІ

Великі страсті були Твої,
Тілесні рани й смертні болі.
Та тяжчі ще душевні страсті,
Як Ти на хрест йшов, щоб мир спасти,
Як у сконання час-годині,
Молив, просив Ти, Божий Сину:
„Отче, прости їм ці провини!"

Всю землю була ніч обняла,
Як під хрестом Мати вмлівала,
Як в сльозах, звівши вгору очі,
Вяла і падала в немочі.
Все це стерпів Ти, наш Месіє,
Бо Ти родився від Марії
Для Правди Божої й надії.

І ми приняли Тебе, Христе,
І ввірили у Твої страсті,
І всі століття життя ходу
Ти був в нас сторожем народу;
Ти чув всі просьби неустанні,
Що ми, в неволі й кайданах
До Тебе слали у стражданнях.

Ти бачив, як з батьків стареньких
Й діток невинних, ще маленьких,
Кати невинну кров точили,
Мамів й сестер нам безчестили,
Як тисячі тіл при дорогах,
На шибеницях в судорогах
Конали всім на страх й трівогу.

Ти, Христе, вчив катам прощати,
За правду нести хрест й вмирати.
Навчи й нас нести свій хрест сміло
І без нарікань творить діла,
Без сліз й плачу дай муки нести
І на Голгофту хрест донести
До воскресення в славі й честі.

Бо ти терпів як Агнець Бога,
У Тобі смерти перемога.
Ти знав, що по трьох днях устанеш
Побореш смерть, пірвеш кайдани.
Скажи й нам, Христе, Божий Сину
Чи ми за мук тяжких годин
Діждем воскреснути Вкраїну?

УРЯД УКРАЇНСЬКОГО КОНҐРЕСОВОГО КОМІТЕТУ

Голова — Микола Мурашко. Адреса:
NICHOLAS MURASZKO
81 Grand Street, Jersey City, N. J.

Секретар — Антін Цурковський. Адреса:
ANTIN CURKOWSKY
817 North Franklin Street
Philadelphia, Pa.

Касієр — Степан Корпан. Адреса:
STEPHEN KORPAN
524 Ovive Street, Scranton, Pa.

Контрольор — Василь Шабатура. Адреса:
WASYL SHABATURA
527 Second Ave., Pittsburgh, Pa.

Англійська назва Комітету:
Ukrainian Congress Committee of America.

НА РІЖНІ ТЕМИ

СПРАВЕДЛИВО.

Кожного дня ми є свідками, як англійці доносять про свої перемоги.

І кожного дня німці доносять про свої.

Бог є справедливий: дав язик англійцям і дав язик німцям.

ЛІПШЕ ПІЗНО, ЯК НІКОЛИ.

Югославські урядовці починають уже говорити дещо про арешт бувшого югославського премієра Стоядіновіча.

Один сказав: „Ми не хочемо в Югославії ніяких Квіслінгів, ніяких Генляйнів, ніяких Гах, ніяких Сейс-Інкквортів". Цим він натякував на офіціяльних німецьких „фронтовиків" у Норвегії, Судетах, Чехословаччині й Австрії.

Виходилоб, що треба було аж чотирьох лекцій, щоб югослави зрозуміли науку історії.

УДАЧНИК, ЧИ НЕВДАЧНИК?

Минулої неділі Гітлер, диктатор Німеччини, святкував свої 51. уродини. Святкували їх і Німеччина й німці та їх прихильники по всьому світу.

Ті, що святкували, можуть показати на великі здобутки Гітлера й Німеччини під його диктатурою. Досить сказати, що за його диктатури Німеччина зросла з 180,000 квадратових миль до 460,000 квадратових миль (якщо вчислити до країв під німецькою контролею Норвегію). Щодо населення, то воно зросло з 68 мілонів до 113 міліонів.

Як звісно, в світі є нині багато людей, які не признають Гітлера великим, ні корисним, ні навіть умово здоровим. Англійський премієр, наприклад, недавно говорив про нього як про скажену собаку.

Який осуд видасть про Гітлера історія?

ГОЛЯНДСЬКА ІМПЕРІЯ.

Здавалося може комусь, що Америка і Японія тепер сперечаються за марницю, коли одна одній погрожує за голяндські посілості в Азії. Здавалось би може, що така мала країна, як Голяндія, не може мати великого маєтку десь на другому кінці світу.

На ділі посілості Голяндії в Азії не така дрібниця. Якби ті острови, що їх має Голяндія, зложити на Злучені Держави Америки, то вони сягалиб від побережжя Тихого океану аж по гори Алегени. І має ця велика територія величезні природні багатства. Вічне літо, урожайну землю, величезні мінеральні скарби в землі, велику масу працьовитих людей.

Не дивно, що це лакомий кусок для Японії, і не диво, що Америка боїться потуги Японії, якби Японія захопила ці посілості.

ЧИ ТАК?

Відома лондонська газета „Таймс" пише в своїй передовиці, що в Америці від німецької інвазії Данії й Норвегії наступив поважний зворот у публичній опінії.

Мовляв, до того часу американці думали, що Англія й Франція в цій війні воюють виключно за свої інтереси. Від інвазії Скандинавії американці набрали переконання, що їх інтереси мусять бути скорше чи пізніше зачіплені переможною Німеччиною.

Т а к п и ш е лондонський „Таймс". Що „Таймсові" бажалось би, щоб так було, не ма сумніву. Одначе чи нема сумніву, що справа справді так мається, як „Таймс" пише?

ПОСВАРИЛИСЯ ЧЕРЕЗ ЧЕРВОНИХ.

Доносять з Австралії, що Партія Праці розколюється через питання відношення до комунізму.

Нема то, як у Німеччині. На приказ Гітлера всі готові були палити образи Сталіна, а потім на приказ Гітлера всі пішли би в процесії зо Сталіновими портретами.

І ГЕНДЕРСОН НЕ ГОДИТЬСЯ.

Коли Чеймберлин прозивав Гітлера скаженою собакою, то певно з ним не годилися багато англійців.

Стверджують тепер літературні критики, що з тим означенням Гітлера не годиться певно й сер Невіл Гендерсон, що був британським амбасадором у Берліні до вибуху німецько-англійської війни.

У своїй книжці про мирові заходи Англії супроти Німеччини Гендерсон представляє Гітлера, щоправда, умово недужою людиною, але не ненависною людиною, яка заслугувалаб на прізвище скаженої собаки. Гітлер у книжці Гендерсона виходить людиною, що радше заслугує на милосердя, ніж на ненависть.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЩО ПИШУТЬ З РІДНИХ ЗЕМЕЛЬ?

Гром. Анастасія Г. Біловус з Дітройт, Міш., надіслала нам оригінального листа, одержаного від сестри з села Завишні. Лист писаний 25. січня 1940. В ньому знаходимо багато про упадок Польщі, але таке, що вже було друковане при інших нагодах. Тому це пропускаємо, а подаємо з листа таке:

„Перш за все мушу Тобі написати, що ми є під Німеччиною, а не Росією. Наша адреса така: село Завишня, почта Христинопіль, повіт Грубешів.

„Нас, українців, поділено на дві частини. Як Тобі відомо, Совети забрали Західню Україну. Границею є тепер ріка Буг, а зараз за Христополем є ріка Солокія.

„Ми остались під Німеччиною, а Сокаль, Раву Руську, Львів і багато інших міст забрали Совети. Ви, американці, правдоподібно тішитесь Вільною Україною, а ми, українці-галичани, плачемо, бо в тій „Вільній Україні" мають право неукраїнці...

„Ти не знаєш, що то є за рай у тім С.С.С.Р.! Але я вже переконалася і бачила на свої очі, голих, босих і голодних. Я, Сестричко, перейшла границю і пішла до Сокаля купити товарів до хати. Совети мене зловили і завели на Вільну до млина. Там я переночувала ніч, а рано пустили мене додому. Хвалилися тим, чого не мають. Ще просили, щоб я перейшла до них і забрала свої річи, бо піду в Київ і дістану там посаду. Плели мені такі дурниці, що я не хотіла того слухати. Вони нічого не знають, а тільки про Сталіна, і хваляться, що в них є всього „множко" Я сама говорила з одним товаришем і питалася: Щож є у вас? А він каже: У нас є всього множко. Я йому кажу: А чи є у вас Гонолюлю? Він відповідає: О! В нас того досить, ростуть на дереві. Знову моя товаришка питається: А є у ваc шкарлятина? Є, відповідає, продають її множко по склепах. З цього можемо пізнати, який це культурний нарід. Знаю багато таких прикладів про Советів. А який у них порядок? В уряді сидить (неукраїнець), комісар... (неукраїнець), а наших українців далі арештують і вивозять на Соловки, або розстрілюють. Кажуть, що вони націоналісти. Вже три місяці втікають наші хлопці з тої „Вільної України". Там плач і скреґіт зубів. Всю худобу і збіжжя пописували і не можна нічого з того продати, ні зїсти. Таке і з дробом. Те все тепер не є власністю господарів, а Советів, бо в них „всьо равно". Дуже багато наших людей поїхали до Советів. Полишали свої майна і пішли у Велику і Вільну Україну, аж за Київ. А тепер тими днями вертаються і розказують про те, який там голод і нужда. Наші люди так страшенно бояться тепер Советів, що якби вони посувалися до Завишні, то ціла Завишня втікалаб. Лишала би свої маєтки, а втікалаб від проклятої комуни.

„Тепер у нас по селах і містах є створена міліція, що складається з „січовиків". Вона заступає колишню польську поліцію. В урядах є українці. Центром нашим не є тепер Львів, а Краків, де тепер виходять українські часописи і книжки. На Холмщині йде велика праця. Вона була страшенно занедбана і в польських кайданах.

„Тепер сиджу вдома... І читаю багато українських книжок. Маю також свою власну машину, але не шию, бо нема матеріялу і ниток... ще нема порядку коло нас... нема жадних продуктів"...

З РУХУ ПО ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗУ

НАНТІКОК ПА.

Нова професійна сила.

Адвокат Степан Швянтко, член У. Н. Союзу від. 29, був принятий до Luzerne County Bar Ass'n. 11. березня ц. р. і відкрив свій адвокатський офіс під адресою Reese Bld., Corner Market & Broad St., Nanticoke, Pa.

Адвокат Степан Швянтко є сином Теодора Швянтка, котрий походить з Галичини і за молодих літ працював як майстер твердого вугля, а опісля відкрив крамницю, в котрій зробив успіх і дав свого сина, Степана, до школи (Philadelphia T a m p l e L a w S c h o o l).

Адвокат Степан Швянтко інтересується у к р а ї н с ь к и м и справами й мабуть буде р е п р е з е н т у в а т и українську громаду з Гановер на Всеукраїнському Конгресі у Вашингтоні.

Адв. Швянтко заслугує на попертя всіх українських громадян в повіті Лузерн.

Ів. Салюк,
секр. 20. від. У. Н. С.

СТАРІ НАРОДИ ВМІЮТЬ ДЕШЕВО ЖИТИ

Такі старі народи, як жиди, вірмени, грузини, індійці, китайці та ніпонці вміють собі лекше дати раду в житті, як молоді европейські та американські народи. Довший життєвий досвід навчив їх і життєвої мудрости. Вони вміють і дешевше вижити. От, наприклад, ніпонець може видати денно на поживу 5 канадійських центів, то вже прямо по панськи живе. Ніпонська родина, що має двоє дорослих осіб і двоє дітей, може вигідно прогодуватися цілий тиждень за доляра. Бож ніпонці знають, що для здоровля ціла рибу треба зїдати, з городини нічого не відкидати, що навіть і грис — то дуже добра пожива.

ЗАТОПЛЕННЯ НОРВЕЗЬКОГО КОРАБЛЯ „БУРҐОС".

Корабель ударився об міну коло берега Англії, коли віз жовнірів до Норвеґії. На першому плянї переповнений людьми рятунковий човен.

НАЧАЛЬНИК БЮРА ФЕДЕРАЛЬНОГО РОЗСЛІДУ.

Дж. Едгар Гувер, директор Федерального Бюра Розсліду, витається з президенткою Дочок Американської Революції, на котрих конвенції він промовляв проти „чужинецьких ізмів".

ОСТОРОЖНО ПЕРЕД ЛИХВАРЯМИ

В провінціяльнім містечку Далас, стейту Тексас, трапилась одному бідному чоловікові така пригода: В листопаді 1929 р. тяжко занедужала його дружина. Не маючи грошей заплатити за лікарську поміч у місцевім шпиталі, згаданий чоловік зайшов до позичкового бюра позичити собі двацять долярів на рятунок дружини від смерти. Лихвар позичив йому гроші на тій підставі, що бідний чоловік буде платити тижнево по 2 доляри і 25 центів проценту, до того часу, доки не віддасть лихвареві позички. Не маючи спромоги віддати 20 долярів, бідний чоловік платив лихвареві тижнево по $2.25 проценту до листопаду 1930 року і до того часу заплатив за позичених $20 аж 1,053 проценту. Значить, що той чоловік платив лихвареві від позички 505% річно. Тоді він опамятався, що зичити гроші в непевнім місці є дуже небезпечна справа.

Це не одинокий випадок, що неправно оперуючий лихвар натягнув бідного чоловіка, Ф. Т. Фастер написав брошурку на тему „Лихварі та їх жертви", в якій, як директор фундації для дослідів економії, виявляє страшні речі про те, як лихварі натягають людей у багатьох західних і полудневих стейтах через те, що там нема відповідних законів, які унеможливлялиб неправні операції лихварів. Наприклад, у Даласі, Тексас, існує 72 лихварські спілки, які уділили 2,554 позички на суму $55,757, за котрі вони дістали $85,000 самого проценту. Пересічний процент за першу тисячу долярів виносив 271.

У деяких стейтах вже існують такі закони, що забороняють лихварям робити „бизнес", але вони вміють їх оминути в той спосіб, що викуповують у робітників заробітну плату. На ділі лихварі позичають гроші на великий процент, але тому, щоб не попастися за крати, нібито купують собі право стягати повну суму з плати того, кому вони позичають гроші. В такий спосіб лихварі і жертву свою скубуть і під арешт не попадають. У місті Атланта, стейту Джорджія, один робітник позичив 15 долярів у такого викупувача плат і платив йому від позички кожного другого тижня по два доляри, що виносить річно 345 процентів. Інший подібний випадок мав місце в стейті Кензас. Один оператор трамваю позичив у лихваря 140 долярів, від яких платив йому нечуваний процент. За 140 долярів чоловік виплатив $1,700 у формі проценту, але $140 остався винен. Як уже дійшло до того, що чоловік не міг довше платити „проценту", то аж сімом лихварям був винен по $140.

Нині в багатьох стейтах вже законом заборонено викуповувати заробітну плату, але лихварі вимінають закон і дальше обробляють тих бідних людей, що мусять у них гроші позичати.

Нераз буває так, що лихварі підсувають позичаючому чоловікові якісь незрозумілі йому документи до підписання. Вони говорять, що це ті папери, на підставі яких лихвар має право до „пейди", а на ділі це зовсім що інше. А буває і так, що чоловік підписує документ, що дає лихвареві право стягати гроші з його заробітньої плати, а йому кажуть, що він підписує щось інше. Як приходить реченець віддавати позичені гроші, а чоловік їх не має, то буває так, що лихвар грозить робітникові, що його через те можуть викинути з роботи. Деякі лихварі допускаються до того, що підписують своїй жертві до підпису банкового чека, в якім позичаючий не має ні одного цента. Як приходить час віддавати позичку, а робітник її не має, тоді лихвар йому грозить, що віддасть його в руки поліції за підписання фальшивих чеків. Буває ріжно.

Правні фінансові компанії, торговельні й індустріяльні банки и кредитові спілки поволі, але постійно вибирають позичкових ошуканців з „бизнесу". В трицятьох стейтах закони дозволяють фінансовим компаніям давати особисті позички і брати від них не більше як 36 відсотків. Цей процент трохи завеликий, але не такий, як брали лихварі. Найнижчий процент від позичок беруть кредитові спілки. Вони складаються з робітників, банкових клерків і державних службовців, що вкладають свої гроші в позичкову кооперативу, яка зичить їх своїм членам. Вони всі себе знають і як котрий з них забуде віддати позичку, то всі по трохи тратять.

Згадана брошурка коштує 10 центів. Її можна дістати, висилаючи замовлення й належитість до: **Public Affairs Committee, 30 Rockefeller Plaza, New York City.**

ФЛІС.

ХВАЛИТЬСЯ, ЩО МАЄ НАЙСТАРШОГО КОНЯ

Ніл Бенедикт, фармер з Бетлегему, Конектикот, заявив переписному урядникові, що він має найстаршого коня в краю. Є ним його Нед, котрий, за обчисленнями фармера, має 42 роки.

ХЛОПЕЦЬ ПРИЗНАЄТЬСЯ ДО ВБИВСТВА ТОВАРИША

Перед карним судом у Бронксі, Ню Йорк, ставав обвинувачений за вбивство 16-літній Пол Еберсол. Суд дозволив йому признатися до вбивства другого ступня, коли хлопець признався, що він з групкою хлопців ограбив одну юверлирську крамницю, з котрої вони забрали ріжні дрібниці, між іншими кілька револьверів. Еберсол бавився одним револьвером, а Вудров Бас кинув йому визов, чи він має відвагу вистрілити з нього. Подражнений Еберсол вистрілив і вбив Баса. Йому грозить вязниця від півсотня до пятнацятьох років.

Благородний.

— Чому ви не працюєте, а жебраєте?

— Та я вже й сам думав про те, але не хочу забирати місця якомусь батькові родини...

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ

В Мекаду, Па., помер у неділю, 21. квітня 1940., довголітній член від. 7. У. Н. Союзу,

АЛЕКСІЙ (ЛЕШКО) ЦІРКОТ.

Походив зо села Святкова Велика, повіт Ясло, Лемківщина, Галичина. Приїхав до Злучених Держав в 1889. р. і приступив до У. Н. Союзу в 1895. р. і від того часу був членом Союзу.

Земля, хоч не рідна, хай буде Йому пером!

Д. Капітула, секр.

КАНАДІЙСЬКІ ІНТЕРНОВАНІ НАЦІСТИ ПИСАЛИ ЛИСТИ ЦИТРИНОЮ Й МОЛОКОМ

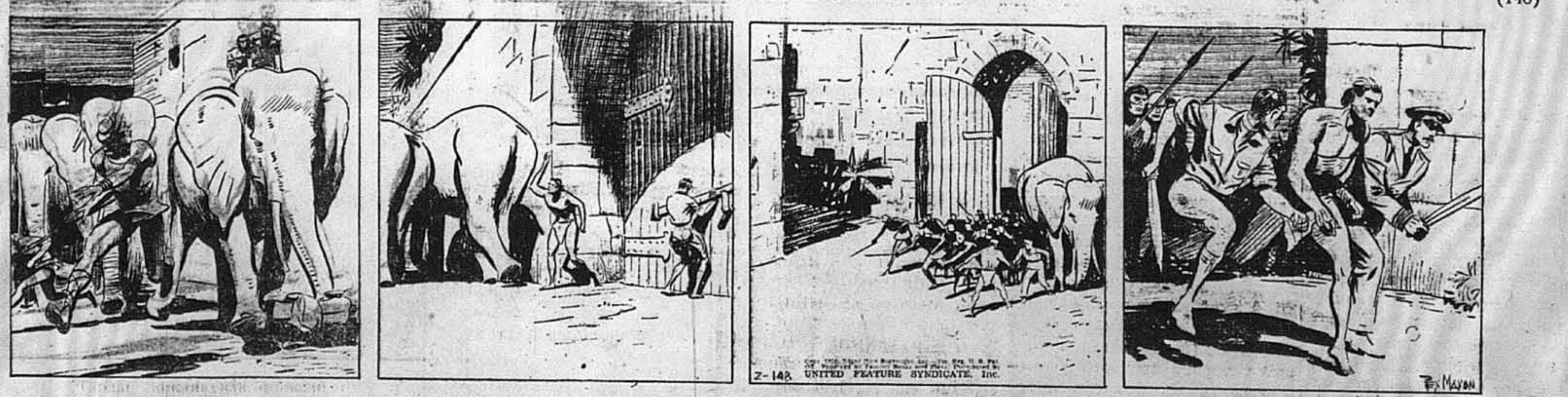
Адміністрація таборів інтернованих для ворожих чужинців видала комунікат, у якім стверджує, що нацисти, інтерновані в тих таборах, старались порозуміватися з зовнішним світом, пишучи в листах цитриновим соком, молоком, або розводненим крохмалем. Між дінійками, написаними чорнилом, або на лівім боці листових карток. Таке письмо є невидне і дається відчитати допера по розігрітті паперу гарячим залізком, або при вогні, свічці, тощо.

Були також випадки, що в листах з Німеччини старалися передати деякі вістки до концентраційних таборів під почтовими марками та в пачках з поживою і т. п.

Відтепер власті в таборах цензурують, пересвітлюють і „пригрівають" усі листи, що йдуть до таборв і з таборів. Пачки з поживою розбирають при інтернованих, а всі папери від них забирають.

ТАРЗАН І ВОГНІ ТОРУ

(148)

Тарзан викликував прикази до слонів. Вони уставлялись у ряд, біля Малока. Опісля всі разом рушили вперед, на торських сторожів. Сторожі розмахували списами, пробуючи відігнати слонів на бік. Але слони сунули вперто вперед. Далі сторожі почали кидати списи і перелякані на смерть утікати перед слонами.

Коли слони перейшли через лави торців, торці очунялись і знов почали набирати відваги. Далі вони вхопили свої списи і кинулись до слонів. Але Малок, а на нім Тарзан і Пері вже добились до брами. Тарзан зіскочив з Малока і велів йому повернутись проти наступаючих торців. Сам він з Перієм відмикали величезну браму.

По кількох хвилинах брама була на остіж відкрита. За брамою вже ждало раторське військо. Миттю воно почало вдиратись до брами. На переді раторців був Юкаг і Дарно. Вони не мали часу стиснути руки Тарзанові і Перієві, бо це був час війни і треба було скоро поспішати, поки зібгились нові торські відділи.

Вони скоро умовилися, що в той час, коли головна армія раторців буде боротися з головною армією торців, Тарзан з малим відділом вдереться до палати і звідти вирве Дженету. „Коли та чортиця довідається, що ми йдемо, вона готова вбити Дженету", завважив Пері з сумом. Тарзан мовчки потвердив ту небезпеку.